

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเพื่อเป็นประโยชน์กับหัวใจนะ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์พ่อแม่ต้องวางรากฐานไว้ เวลาวางรากฐานไว้ เห็นไหม มีการศึกษา ให้มีเพื่อนมีฝูง ในทางโลกนะมีเพื่อนมีฝูง เวลาทำงานสิ่งต่างๆ จะสะดวกสบาย จะมีคนช่วยเกื้อหนุนดูแล ความเป็นเพื่อนเป็นฝูงสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ทางโลก ความคุ้นชินกัน ความเคยชินกัน สิ่งต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นความอบอุ่นของมนุษย์

มนุษย์อยู่คนเดียวว่าเหว มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ถ้าสัตว์สังคมต้องมีเพื่อนมีฝูง การมีเพื่อนมีฝูง เห็นไหม ความอยู่ด้วยกันก็กระทบกระทั่งกันกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นประโยชน์ทางโลก ถ้าทางโลก คนเราว่าโลกนี้จะเจริญ เจริญเพราะการศึกษา ใครมีการศึกษา มีปัญญา มันจะแก้ไขวิกฤติต่างๆ ได้ด้วยปัญญาของตัวเอง สิ่งที่เป็นปัญญา เห็นไหม ถ้ามีปัญญาแล้ว เวลาทำสิ่งใดขาดตกบกพร่อง จะมีการช่วยเหลือเจือจานกัน นี่ทางโลกคือการคุ้นเคยกัน

ความคุ้นเคยกันนี้เป็นประโยชน์นะ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติทำไมเราต้องแยกออกมาละ เวลาเราแยกออกมา ถ้าเราไปคุ้นชินกับสิ่งใด คุ้นชินกับสิ่งใด เห็นไหม ความคุ้นชินอันนั้น เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านมีข้อวัตร ข้อวัตรเพราะเหตุใดละ ข้อวัตรเพราะท่านให้มีสติมีปัญญาอยู่ตลอดเวลา การมีสติมีปัญญา เห็นไหม เวลาเรามีเพื่อนมีฝูง สิ่งที่มีการช่วยเหลือเจือจานกัน ช่วยเหลือเจือจานกันหน้าที่การงานทางโลก เราเกิดมาอยู่กับโลกเราก็เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วมีภพชาติขึ้นมา เราตายแล้วก็สูญ สิ่งที่ตายสูญ เกิดมาชาตินี้ก็จะเอาประโยชน์แต่ชาตินี้ เอาแต่ความสะดวกแต่ชาตินี้

นี่ความสะดวกชาตินี้ เห็นไหม มนุษย์ สิ่งที่เกิดมานี้มีกรรมพาเกิด กรรมพาเกิด กัมมพณฺฐ กัมมปฏิสรโณ กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมการกระทำอันนี้ ถ้าการกระทำอันนี้

ทำสิ่งใดขึ้นมา เวลาเกิดมาแล้ว ทำสิ่งใดๆ มันก็สมควรปรารถนา ถ้าสิ่งใดเราทำเราพยายาม ขวนขวายขนาดไหน แต่มันขาดตกบกพร่องไป เห็นใหม่ กรรมเก่า กรรมใหม่

ในเมื่อกรรมใหม่ของเรา กรรมใหม่คือกรรมปัจจุบันนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีการศึกษา เรามีปัญญาของเรา เรามีปัญญาการศึกษาของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราก็พยายามขวนขวายของเรา เราทำของเราตามกำลังความสามารถของเรา เรามีสติปัญญามาก เรามีสติปัญญา เราคุยกัน ด้วยเรื่องทางวิชาการ เรามีความรู้มากกว่าคนอื่นเลย แต่เวลาทำงานทำไมเราไม่ประสบความสำเร็จล่ะ ไม่ประสบความสำเร็จล่ะ

สิ่งนี้กรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมใหม่คือกรรมปัจจุบันนี้ เรามีสติปัญญาในปัจจุบันนี้ แต่สิ่งที่ทำทำไมมันไม่เป็นไปอย่างที่เราคาดหมาย ทำไมมันไม่เป็นอย่างที่เรต้องการ ทำไมมันไม่เป็นไปๆ เห็นใหม่ นี่กรรมเก่า กรรมใหม่

เรามีเวรมีกรรมกันมา อำนาจวาสนาบารมีของคนไม่เหมือนกัน เขาว่าแข่งกันแข่งเรือแข่งพายได้ แข่งอำนาจวาสนาบารมีไม่ได้ อำนาจวาสนาบารมีมันมาจากไหนล่ะ? มันก็มาจากการเสียดละ เรามีการกระทำ เราถึงทำกันอยู่ที่นี่ เราทำอยู่ที่นี่เราทำเพื่อเพิ่มคุณงามความดีของเราไป

คุณงามความดีของเราๆ เราทำไปแล้ว เราเสียดละไปแล้ว เขาบอกว่าเสียดละแล้วได้สิ่งใดมา? ก็ได้อำนาจวาสนา ได้บารมีมา ได้หัวใจนี้มา ได้ความอบอุ่นของใจนี้มาไง ถ้าใจนี้อบอุ่น นี่ถ้าเรามีปัญญาของเรา เราขวนขวายของเราขนาดไหน นี่ปัญญาทางโลก แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญาทางธรรม เราเห็นคุณค่าของความรู้สึกนึกคิด เพราะคุณค่าของความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกอันนี้ ค่าของน้ำใจมีผลนะ มีผลมหาศาล เพราะเวลามันสุขมันสุขจริงๆ ของมัน เวลามันทุกข์มันทุกข์จริงๆ ของมัน

ข้าวของเงินทองที่หามาสะสมไว้กองไว้เพื่อประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรา แต่เวลาทุกข์เวลายุกขึ้นมามันช่วยเหลือกิจการเราไม่ได้เลย มันจะช่วยเหลือกิจการเราได้เวลาขาดตกบกพร่อง หิวกระหาย ขาดแคลน สิ่งนี้จะช่วยเหลือกิจการเราได้ แต่ความสุขความทุกข์ในหัวใจของเรา สิ่งนั้นมันจะช่วยเหลือกิจการเราไม่ได้ ความช่วยเหลือกิจการเราได้ก็คือศีลธรรม จริยธรรมต่างหาก ศีลธรรมจริยธรรมจะเกิดขึ้นมาเพราะเหตุใด? ศีลธรรมจริยธรรม เราเกิดขึ้นมา เราแสวงหา

เขาวามีศีล นี่ขอศีลๆ กัน เขามีศีลกันแล้ว ศีล ๕ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีลอันนี้เป็นข้อบังคับ มันเป็นข้อยกเว้น ห้ามทำอย่างนั้นๆ แต่ทำไมจิตใจมันฝืนทำๆ ละ จิตใจมันยังทำของมันอยู่ เห็นไหม มันทำเพราะมีมโนกรรม มโนกรรมคิดสิ่งใดก็ได้ แต่เวลาทำออกมาเป็นกายกรรม วาจากรรม อันนี้มันผิดพลาดเพราะเราเห็นกัน สิ่งนี้ปรับอาบัติอยู่ แต่ความรู้สึกนึกคิดมันคุมได้ไหมล่ะ? มันคุมไม่ได้ เห็นไหม เราเสียสละมา เพราะจิตใจของเรา ถ้าเรามีค่าของน้ำใจ ค่าน้ำใจมันจะย้อนกลับมาที่นี้

ถ้าย้อนกลับมาที่นี้ เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติ ความคุ้นชิน ความคุ้นชินมันเป็นภาระ รุ่งรังไปหมดเลย เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติแล้วเราถึงอยู่คนเดียว เราพยายามจะรักษาความสงบของใจของเรา นี่ความคุ้นชินจากข้างนอก ความคุ้นชินทางโลกมันเป็นประโยชน์นะ เพื่อนฝูงหมู่คณะช่วยเหลือเจือจานกัน การทำหน้าที่การงานมีเพื่อนมีฝูง ทำสิ่งใดมันก็ประสบความสำเร็จ มีทางออกมาก ทำคนเดียวไม่มีใครช่วยดูแลเลย มันมีความขาดตกบกพร่องไปหมดนะ แล้วโลกเห็นสิ่งนี้โลกก็เลยกลัว เวลาจะออกปฏิบัติก็กลัว เห็นไหม จะไปอยู่คนเดียวในป่าช้าก็กลัว จะเข้าป่าไปก็กลัวขาดแคลน กลัวทุกอย่างเลย นี่การอยู่คนเดียวมันก็กลัว สิ่งทีกลัว กลัวเพราะอะไรล่ะ กลัวเพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม

ทีนี้ถ้าเราไม่คุ้นชิน เรายังรักษาของเรา รักษาเพื่อสิ่งใดล่ะ? รักษาเพื่อ เห็นไหม นี่ค่าของน้ำใจ มีคุณค่า แล้วน้ำใจมันอยู่ไหนล่ะ ใจมันอยู่ไหนล่ะ ถ้าใจมันอยู่ไหน เวลาอยู่กับสังคมมันไปเกาะเกี่ยวเขาหมดเลย มันไปมันหมายไว้ข้างนอกเสียทั้งหมดเลย แล้วตัวมันเองก็ว่าแห้วเพราะมันส่งออกหมด แต่เวลาเราเข้าไปอยู่คนเดียว เราไปอยู่ที่ไหนคนเดียว นี่มันวิตกกังวลไปหมดเลย วิตกกังวลมันจะไปทีไหนล่ะ? มันก็กลับมาที่ตัวมันเอง เพราะใครวิตกกังวลล่ะ? ก็เราวิตกกังวลใช้ไหม นี่หวังพึ่งคนนั้น หวังสิ่งนั้น หวังสิ่งนี้ หวังไปหมดเลย

สิ่งที่เวลาโลกเขา เขาคู่นชินกัน นี่มันเป็นประโยชน์กับเขาณะ แต่ถ้าเราคู่นชินกับกิเลสของเรา เห็นไหม นี่เราไปคู่นชินกับกิเลสของเรา เพราะใจของเรามันมีอวิชา มันมีความไม่รู้ของมัน มันเลยวิตกกังวลใจ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา นี่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เธออย่ามีสิ่งต่างๆ เป็นที่พึ่งเลย”

แล้วธรรมมันอยู่ไหนล่ะ เราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ไปคุ้นชินกับมันโดยกิเลสไปคุ้นชินกับมันใจเวลากิเลส เห็นไหม กิเลสคือความไม่รู้ของเรา กิเลสคือความไม่รู้ มันไม่รู้อะไรเลย ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นสัญญา เป็นการคาดการหมายมา มันก็ว่ามันเข้าใจใจ

นี่กิเลสกับธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ แต่กิเลสของเรา กิเลสอวิชชาคือมาร คือสิ่งที่ทำร้ายทำลายเรา แล้วมันไปคุ้นชินกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเลยเป็นอันเดียวกันเลย อันเดียวกัน มันไปนอนอยู่ในแ่งเดียวกันเลย แ่งคืออะไร? แ่งคือภวาสวะ คือภพ แ่งคือความรู้สึกนึกคิดใจ ฉะนั้น เรามาประพฤติปฏิบัติเพราะเหตุใดล่ะ มันก็อ้างว่าธรรมะเป็นอย่างนั้น ธรรมะเป็นอย่างนั้น รู้ไปหมดเลย

นี่เวลาเรามีพรรคมีพวก เราอาศัยพึ่งพาเขา เขาช่วยเหลือเจือจานเรา เราเห็นเป็นวัตถุ เห็นเป็นสิ่งที่สัมผัสได้ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สัมผัสแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิจโก เป็นพระอรหันต์ ละกิเลสไปแล้ว นิพพานไปแล้ว มีความวิมุตติสุขในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เวลาของเราไปเอาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือทฤษฎีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางธรรมและวินัยไว้ สิ่งนี้เวลาพึ่งพาอาศัยเพื่อนฝูงเรามีสิ่งที่จับต้องได้ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันก็ไปหมายเอาสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ธรรมและวินัย ชี้เข้ามาที่ใจ ชี้เข้ามาที่ใจ ชี้เข้ามาที่ผู้ปฏิบัติใจ สิ่งนี้มันยังไม่มีเนื้อหาสาระ มันไม่มีแก่นสาร มันเป็นชื่อ มันเป็นปูนหมายป้ายทาง มันเป็นเครื่องดำเนิน มันบอกให้ดำเนินเข้ามาสู่ใจของเรา กิเลสมันก็ไปคุ้นชิน ธรรมะเป็นอย่างนั้น ธรรมะเป็นอย่างนั้น นี่ไปคุ้นชินใจ

ความคุ้นชิน เห็นไหม ความคุ้นชิน เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงมีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา อย่าให้ไปคุ้นชินกับมัน เวลาในวิสุทธิมรรค เวลาเราไปเที่ยวป่าช้านะ เวลาพระไปเที่ยวป่าช้า นี่ให้ไปเที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวป่าช้าเพราะอะไร เพราะขนาดความตายอยู่กับเรา ที่ไหนมีการเกิด ที่นั่นมีการตาย ความตายอยู่กับเราเรายังประมาทเดินเล่น เรายังไม่เห็นพิษภัยของมันใจ องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระให้ไปเที่ยวป่าช้า ไปดูซากศพ ไปดูคนตายไป คนที่มันเกิดนี่มันตายหมดแล้ว มันตายหมดแล้ว มันนอนอยู่นี่มันมีแต่ซากศพไป

แล้วเวลาไปขึ้นมาให้ไปเหนือลม ไปเหนือลมนะ เพราะไปเหนือลม กลิ่นมันไม่ปะทะก่อน ถ้าคนไม่มีสติปัญญาเลยก็ไปได้ลม โอ้โฮ! กลิ่นก็น่าดูเลย ถ้าปากลำบากไปหมดเลย ทำไม่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ มันก็ไม่กล้า นี่ไปคุ้นชิน ไม่มีสติปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมาให้ดูกระแสลมนะ แล้วไปเหนือลม เออ! ไปเหนือลมไม่มีกลิ่นเนาะ

ขนาดไม่มีกลิ่นเข้าไปเห็นซากศพนะ ให้ไปดูซากศพเก่าก่อนนะอย่าไปดูซากศพใหม่ ถ้าไปดูซากศพใหม่ คนเพิ่งตายมามันแยกไม่ถูก คนตายยังไม่รู้จักนะ นี่พอมันไปเห็นซากศพที่มันเน่ามันพะมา เห็นอย่างนั้นมาแล้ว ถ้ามีสติปัญญาแล้วค่อยมาดูซากศพใหม่ ฉะนั้น ถ้าดูสิ่งใดแล้วให้ทำสติ ให้มีสมาธิ ไปมองซากศพนั้นแล้วหันกลับมา ถ้าหันตานั้นเห็นภาพนั้น เห็นภาพนั้น

นี่หันกลับมาแล้วถ้าเห็นภาพนั้น เห็นอุคคหนิมิต นิमितที่เกิดขึ้นจากภายใน จิตสงบแล้วมันจะเห็นภาพนั้น ให้กลับมา กลับมาพิจารณาเป็นวิภาคะ กลับมาวิปัสสนา ให้เป็นประโยชน์กับเรา แต่ถ้าเวลาไปถึง ที่อยู่ของเรากับที่ป่าช้านั้นมันไกลต่อกัน ให้ไปที่ป่าช้านั้น แล้วพยายามดูภาพนั้นหันกลับมา ถ้าไม่มีภาพนั้น ถ้ามันเดินไปเดินกลับมันไกล ให้เอาซากศพนั้นมาไว้ที่เราจะเดินไปได้ไม่ไกลจนเกินไปนัก แล้วเวลาจะหยิบจะจับ ไม่ให้เอามือจับ ให้หาสิ่งใดถือมา

เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้คุ้นชิน ถ้ามันคุ้นชินไปแล้วมันก็เหมือนนักศึกษาแพทย์ไป นักศึกษาแพทย์เขาเรียกซากศพว่านี่เป็นอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่เพราะเขาศึกษาวิชาชีพของเขา เขาจับเขาต้องของเขา เขาผ่าของเขา เขาพิสูจน์ของเขา เขาศึกษาของเขาจนเป็นความเคยชิน พอความเคยชิน ถึงเวลาแล้วเขาก็เห็นบุญเห็นคุณด้วยความรู้สึกนึกคิดของคน คนนี้มีปัญญานะ เราศึกษามาสักสิ่งใด เรามีวิชาชีพสิ่งใดมันจะมีความกตัญญูกตเวที ถึงเวลาเขาจะเผานะ เผาอาจารย์ใหญ่ เขาจะเห็นคุณค่าของอาจารย์ใหญ่

นั่นเขาศึกษามาเพื่อเป็นวิชาชีพ เขายังเห็นคุณประโยชน์ แต่เขาเห็นแล้วมันคุ้นชินจนไม่มีความวิตกกังวล ไม่มีความเกรงกลัว ไม่มีความละอาย ไม่มีความกระเทือนในหัวใจไป แต่เวลาเราพิจารณาของเรา ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นกายของมัน ถ้าเห็นกาย พิจารณากายขึ้นมาตามความเป็นจริง นี่กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน สติปัฏฐานคือการชำระล้างกิเลส มันเคลื่อนไหว มันชำระล้าง

กิเลส มันจะแทรกเข้าไปในภวาสวะ ในภพ ในจิตติจิต ในจิตของเรา แล้วจะสำรอก จะคายความวิตกกังวล คายกิเลสตัดหาความทะยานอยากออก เห็นใหม่

ถ้าอย่างนั้นให้เอาไม้ค้ำมา อย่าไปทำความคุ้นเคย ถ้าทำความคุ้นเคยแล้วมันจะภาวนายาก ถ้าเราไปคุ้นชินกับสิ่งใด กิเลสกับกรรมมันเป็นอันเดียวกัน มันก็จะไปนอนจมอยู่กลางหัวใจเรานั้นล่ะ ถ้าคุ้นชินกับสิ่งใดแล้ว สิ่งนั้นจะแก้กิเลสได้ยาก เห็นใหม่ ไม้ให้คุ้นชินกับสิ่งใดทั้งสิ้น ให้มีสติปัญญา ให้มีหิริมีโอตตัปปะ มีความเกรงกลัว มีความละอาย มีสัจจะ มีความจริง แล้ววิปัสสนาจับต้องสิ่งนี้ได้ มันเห็นคุณเห็นโทษตามข้อเท็จจริงเป็นสัจจะง

แต่ถ้าไปคุ้นชิน นี้เพื่อนเรา เพื่อนเขา พวกเรา พวกเขา นี้เวลากิเลสคุ้นชินธรรมชาติ ธรรมชาติของเรา นี้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็อีกอย่างหนึ่ง ธรรมชาติของเรา มันไปคุ้นชิน ความคุ้นชิน ความคุ้นเคย ความคุ้นเคยเป็นประโยชน์กับทางโลกนะ คนต้องมีเพื่อน ต้องมีสังคม คนต้องมีหมู่คณะเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องโลกนี้เป็นเรื่องธรรมดา เพราะเราเกิดมาก็มีพ่อแม่ พ่อแม่ก็เลี้ยงดูเรามา มันก็เป็นความสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่เวลาเราชำระล้างกิเลส มันต้องเห็นโทษก่อน

เวลาพ่อแม่ เห็นใหม่ เวลาเอาลูกเราไปโรงเรียนครั้งแรก ลูกมันร้องให้น้ำตาท่วมโรงเรียนเลยล่ะ ลูกไปโรงเรียนวันแรกๆ น้ำตาท่วมมองไปหมดเลย เรารักลูกเราใหม่ เอากลับบ้านเถอะ อย่าให้มันเรียนเลย มันไม่อยากจะไปไหน เอามากอดไว้ที่บ้าน มันทำได้ไหมล่ะ? มันก็ทำไม่ได้ ลูกเรามันจะร้องให้น้ำตาท่วมโรงเรียน เราก็ต้องใจแข็งให้อยู่โรงเรียน ให้ศึกษา ให้มีปัญญาขึ้นมา ลูกเราจะได้มีปัญญา ลูกเราจะได้มีสติปัญญาเลี้ยงตัวเรารอด

เห็นใหม่ นี่สิ่งที่เราทำ เวลาเราจะปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เห็นใหม่ อย่าไปคุ้นชิน เราต้องมีสติปัญญาของเรา เราต้องรักษาใจของเราให้สงบให้ได้ ถ้าใจของเราไม่สงบเพราะมันมันหมายไปรูป รส กลิ่น เสียง สิ่งต่างๆ หมู่คณะเพื่อนฝูงมันก็ไปห้วงอาลัยอาวรณ์ เป็นห่วงหาเขาไปหมดเลย แล้วเวลาตายขึ้นไปส่งข่าวไปบอกเขานะ จันตายแล้ว เขาก็มาเผาศพเท่านั้นแหละ

แต่ถ้าเรารักษาตัวเราละ เรารักษาตัวเรา เห็นใหม่ นี้เราดูแลใจของเรา เราพิจารณาใจของเรา ถ้าใจของเราที่เราทำอะไรมาล่ะ ถ้าเราทำอะไรมา ถ้าเรากำหนดพุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เราจะสั่งสอนเขาได้เลย นี่มันฟังชานเพราะเหตุนี้ มันทุกข์เพราะเหตุนี้ ส่งออก

เพราะเหตุนี้ ถ้ามันเกิดเป็นปัญญาขึ้นมา ปัญญามันพิจารณาของมัน มันสำรอกกายของมันนะ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เวลาเทศนาว่าการนี้อามาจากไหนล่ะ? ก็อามาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

เวลาผิดมา ๖ ปี นี่ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา ๖ ปี มันไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ แต่เวลามันใช่ มันใช่ขึ้นมาที่ไหนล่ะ? มันใช่ขึ้นมาที่กลางหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอานาปานสติจิตมันสงบเข้ามา หดสั้นเข้ามามาถึงสัมมาสมาธิขึ้นมา เวลาออกวิปัสสนามันชำระล้างกิเลสอย่างไร ฤทธิชีพโรเขาทำของเขา เขาทำอย่างไร นี่ทำสมาบัติต่างๆ ส่งออกไป เขาทำขึ้นมามันมีกำลังขึ้นมา จิตเวลามันมีกำลังมีกำลังอย่างไร

ภวาสวะ ภพ นี่เวลากลับมามีกำลัง ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะขึ้นไป ฌานสมาบัติเข้าออกแล้วมีกำลังอย่างไร ส่งออกไปอย่างไร นี่ในวิญญะไปได้หมด เทวดา อินทร์ พรหม เทศนาว่าการเขา ไปสอนเขาได้เลย แต่สอนตัวเองไม่ได้ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมา เวลาอาสาชกขญาณชำระล้างกิเลสอันนี้แล้ว เวลาเทศน์ธรรมจกๆ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องไปเทศน์สอนใครเลย เวลาแสดงธรรมจกๆ อยู่ เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไปเลย นี่จักรได้เคลื่อนแล้ว ใครจะย้อนกลับอีกไม่ได้เลย

นี่สิ่งที่เป็นจริงมันเป็นจริงไง เพราะอะไร เพราะความไม่คุ้นชิน ไม่คุ้นชินแล้วคุณแลรักษา มันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา นี่ร่มโพธิ์ร่มไทร หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของเราเพราะอะไร เพราะท่านเอาใจของท่านได้ก่อน ถ้าท่านเอาใจของท่านไม่ได้ ท่านจะไม่วู้เรื่องใจของคนอื่นๆ เลย เพราะท่านเอาใจของท่านรอดแล้ว ท่านถึงรู้ความรู้สึกนึกคิดของดวงใจดวงอื่นได้หมดเลย ท่านสอนใจท่านได้แล้ว ท่านทำใจท่านประสบความสำเร็จแล้ว ท่านถึงเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของเรา ท่านถึงเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ท่านถึงเป็นหลักชัยของเราไง เอวัง